

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibvs Cvram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

33. Cap. De Præceptis Ecclesiæ, & ieiuniorum obseruatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

CAPVT XXXIII.

DE PRAECEPTIS ECCLESIAE,
& Ieiuniorum obseruatione.

Quinque sunt praecepta Ecclesiae.

1. Statutos Ecclesiae festos dies celebrato.
2. Sacrum missae officium diebus festis reuerenter audito.
3. Ieiunia certis diebus temporibusque iuncta obseruato,
4. Peccata tua sacerdoti proprio annis singulis confitetur.
5. Sacrosanctam Eucharistiam ad minimum semel in anno, idque circa festum Paschae sumito.

De primis duobus constat ex dictis in praeepto, Memento, ut diem Sabbathi liturgifices.

De quarto dictum in prima parte de confessione.

De quinto de Sacramento Eucharistiae dictum est. Restat hic de ieiunandi praeepto.

De ieiuniorum obseruatione.

DE hac materia vide Canonistas in tit. de obseruatione ieiuniorum. S. Thomas 2^a 2^a quae. 147. Scholasticos DD. in 4. d. 15. Ioan. Medici

Medinam in Cod. de ieiunio. Nauarr. in Manuali, capit. 21. à num. 11. Summistas in verb. Ieiunium. & Doctissimum Didacum Coarruuiam libr. 4. variarum resolutionum, capit. 20.

Ieiunium triplex est. Naturæ, Virtutis, & Ecclesiæ.

Ieiunium naturæ est abstinentia ab omni cibo & potu, & tale ieiunium, vt suo loco diximus, requiritur ad sumptionem Eucharistiæ.

Ieiunium virtutis, est abstinentia à cibo & potu secundum regulam temperantiæ, quæ in mediocritate consistit.

Ieiunium Ecclesiæ de quo hîc agimus, est abstinentia à cibo secundum regulam à Ecclesia traditam.

Ad quid valet ieiunium?

PRIMO, ad concupiscentias carnis reprimendas, eiusque illicitos motus sedandos.

Secundo, vt mens liberius eleuetur ad sublimia contemplanda.

Tertio, ad satisfactionem pro peccatis. De his S. Thom. loc. cit. art. 1.

De laudibus ieiunij Sancti Patres differunt, Hieron. lib. 2. contra Iouinianum. Chrysof. hom. 1. & 2. in Genesim. & homil. 18. & 73. ad populum, August. in tractatu de utilita-

*Ieiunium
triplex est.*

te ieiunij. Tomo 9. Gregor. in homil. i. Dominicæ in 40. Basilius Magnus in homil. i. 2. de laudibus ieiunij. Ambr. in libr. de Hæc & ieiunio. Leo in sermon. i. 2. 3. 4. & 5. de ieiunio septimi mensis. Athanas. in lib. de virginitate. Cyprian. de ieiunio & tentationibus Christi.

An ieiunium sit in præcepto, & quid requiratur ad obseruationem huius præcepti?

PRIMA Conclusio. Ieiunium Ecclesiasticum est sub præcepto obligante ad peccatum mortale. S. Thom. in artic. 3. & in 4. d. 15. q. ad 4. Palud. & alij ibidem. Panormit. & Innocent. in Rubr. de obseruat. ieiuniorum. Summis in verb. Ieiunium. Nauarr. & Couarr. loc. cit. & hæc est communissima sententia.

Secunda Conclusio. Dies, quibus ieiunium obseruandum est, vel in iure continentur, vel ex consuetudine Ecclesiæ habentur, & sunt quatuor tempora anni. 76. dist. Quadragesima tota, de consecrat. d. 5. cap. Quadragesima & vigiliæ Apostolorum, & aliorum solemnium dierum secundum præceptum Ecclesiæ, & consuetudinem approbatam.

Tertia Conclusio. Ad ieiunij obseruationem, requiritur de necessitate præcepti, vnica comestio in die S. Thom. in art. 6. Panormit. & Innocent. & alij Doctores cit. & constat ex vni-

uersalis Ecclesiæ consuetudine. Dictum est (vnica comestio) quia secundum communē sententiam potus non frangit ieiunium, nisi aliquis potu vtatur in fraudem ieiunij. Neque etiam frangunt ieiunium, quæ per modum medicinæ sumuntur. Tempus autem refectio- nis in die ieiunij apud nos congruum erit post vndecimam vel circa: Notabiliter autem sine rationabili causa anticipare, non caret culpa.

Quarta Conclusio. Vespertina collatio moderata, pro consuetudine Ecclesiæ non frangit ieiunium, constat ex consuetudine totius Ecclesiæ, quæ pro regula in ieiuniorum materia habenda, & communi Doctorum sententia. Dictum (moderata) Quia qui faciunt collationes immoderatas, quas alij grossas appellant, nisi sint dispensati, cum nomine collationis cœnam pallient: frangunt ieiunium; & parum refert ad ieiunij obseruationem, cōtra quorundam vanam religionem, comedere calida, vel frigida; quando in debita quantitate fit excessus. Non est etiam licitum collatione solita vti in meridie & differre prandiū in vesperum, nisi rationabilis causa ad id moueat. Si autem id ad iter faciendum: aut negocium gerendum necessarium foret, sine scrupulo fieri posset, vt tradūt Iosephus Angles in 1. part. 4. in tract. de Ieiunio, quæ. 9. §. difficult. & Aurea Armilla in verb. Ieiunium.

Quinta Conclusio. Qui in die ieiunij pluries comedit, non peccat toties, quoties comedit, sed tantum prima vice, quando ieiunium violat, & sic in vno die ieiunij, semel violato precepto, pluries comedendo non committuntur noua peccata. Sic tenent Durand. & Paludanus in 4. d. 15. Angelus verb. Ieiunium. §. 21. Syluest. eodem verb. quæst. 8. Caietanus. ibid. & 2. 2. quæst. 147. art. 8. Nauarr. in Manuali. cap. 21. numero 14. Dictum (in die) quia alia ratio est de Quadragesima: nam qui vno die ieiunium frangit: secundo de nouo peccat, si frangat. Hac Conclusio est contra quosdam DD. qui volunt toties committi peccatum mortale quoties quis comedit in die ieiunij, sed prior sententia communior; & ratio reddi potest: quia sola illa prima commessio post debitam, vel ante eandem est, quæ ieiunium violat, & sequentes superueniunt iam ieiunio fracto.

Sexta Conclusio. Ad ieiunium Ecclesiasticum necessarius est delectus ciborum. Quia vt S. Thom. in artic. 8. tradit; ieiunium institutum fuit ad reprimendas concupiscentias carnis, ea de causa necessarium est abstinere ab escis, quæ libidinem inflammant, delectationem habent, maximeque hominem ad carnalem voluptatem prouocant: huiusmodi autem sunt, carnes animalium, & quæ ab his se-
sione

sione omnes Catholici conueniunt, contra autem hæreticos scribunt de delectu ciborum Ioannes Eckius in locis communibus. Iodocus Clychthoueus in propugnaculo Ecclesiæ contra Lutherum. Alphonsus Castrensis in libr. de hæresibus, verbo Cibus, & alij alibi.

Septima Conclusio. Quoties quis in die ieiunij vescitur cibus vetitis, toties peccat mortaliter, secundum communem DD. sententiam. Quia præceptum de abstinentia à certis cibus est negatiuum, & sic quoties violatur & frangitur, nouum peccatum committitur. Hinc etiam qui dispensationem habet de non ieiunando, non propterea potest vesci carnibus, & ouis.

Octaua Conclusio. Propter ineuitabilem necessitatem, atque fragilitatem, & euidentem languorem, licet carnibus vesci in Quadragesima: probatur ex Concil. Toletan. 8. cap. 9. vbi ita statuitur. Quisquis sine ineuitabili necessitate, atque fragilitate, & euidenti languore, seu etiam impossibilitate ætatis, diebus Quadragesimæ esum carniū præsumperit attentare, non solum reus erit resurrectionis Dominicæ, verum etiam alienus ab eiusdem diei sancta communione. Eadem Conclusio probatur ex vsu & intentione Ecclesiæ, quæ admittit carnibus vesci constitutis in infirmitate, vt praxis in ipsa vrbe Roma docet, nec pia mater intendit

cum tanto rigore & periculo suos filios obligare. Verum in his quando necessitas imminere videtur, consulendus vterque medicus spiritualis & corporalis, vel adhibendum consilium doctorum & piorum virorum. Quod semper faciendum, quando quis dubitat, im obligetur ad ieiunium. Alia tamen ratio est, quando causa excusationis est euidentis.

Causa excusantes à ieiunio. Nona Conclusio. Omnes iustæ causæ excusantes à præcepto ieiunij, reducuntur ad tres Impotentiam, Necessitatem, & maius bonum, S. Thom. in artic. 4. communiter receptus, & alij loc. citat.

Propter impotentiam excusantur pueri, secundum receptiorem sententiam vsque ad 12. annum completum. Conueniens tamen est, vt etiam pueri in hoc tempore se in ieiunio exerceant, pro modulo ætatis plus & minus; ob eandem causam excusantur senes senarij, infirmi, mulieres grauidæ, & lactantes, hac etiam causa excusantur pauperes, qui tantum non possunt habere, vt vnâ refectio- nem simul habere queant: aliàs minimè.

Propter necessitatem excusantur omnes, qui laborare tenentur, nec à labore cessare possunt absque detrimento corporalis salutis, & status exterioris: Quando est talis labor, cum quo commodè non fiat ieiunium, hac de causa excusantur Faber ferrarius, Agricola, Carpentarius & alij qui laboriosas exercent artes.

artes. Alia tamen est ratio, quando leuiora exercitia, quæ parum laboris continent, faciunt.

Postremò ob maius bonum à ieiunio excusatur, qui ieiunando non potest sanctioribus & melioribus operibus vacare, qualia sunt opera misericordiæ spiritualia, vel corporalia, quæ suapte natura sunt opera misericordiæ: Hoc tamen limitant Caietan. & Syluest. quando huiusmodi opera fiunt ex charitate, & non propter mercedem.

In ieiuniorum obseruatione notandum, quod potest aliquando contingere, vt quis excusetur ab integro ieiunio, & non ab omni eius parte, tunc pro illa parte tenetur ieiunare. Sic etiam qui iustè excusatur à ieiunando, quando potest vesci escis ieiunio congruis, nõ debet vti vetitis.

Quis dispensare potest in Ieiunio?

PRIMA Conclusio. Summus Pontifex dispensat in ieiunijs generalibus absolutè, ne quis ieiunij lege teneatur: aut illo tempore vt communiter DD. sentiunt. Potest autem Episcopus dispensare in ieiunijs factis ex voto.

Secunda Conclusio. Quando casus singularis circa aliquem accidit, ne tali occurrente casu, aut causa teneatur ieiunare, etiam Episcopus potest dispensare, & eo absente Parochus, & quilibet religiosus cum suis subditis. S. Thom.

li 3 in 4.

in 4. d. 15. quæst. 3. artic. 2. & 22. vbi supra. & Caietan. ibid. Nauarr. loco citat. num. 21.

Tertia Conclusio. Episcopi non solum, sed etiam alij Prælati, & animarum pastores, possunt interpretari, & declarare legem non ligere aliquem in particulari casu ad ieiunandum, & in tali casu, si pastor, aut prælatus esset ignarus, non esset sufficiens: Quare hæc declaratio melius posset fieri à Doctore Theologiæ, vel canonum.

Quarta Conclusio. Quando causa est evidens, quæ excusat ab obseruatione ieiunii, non est necessaria dispensatio, aut declaratio, quando non est facilis accessus ad superiorem. S. Thom. 2.2. q. d. art. 4.

QVAR.